Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 201. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. П'ЯТНИЦЯ, 22-го ЖОВТНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 22, 1982 No. 201. VOL. LXXXIX.

ПОСВЯТИЛИ ПАМ'ЯТНИК ВОЇНАМ В ПАРМІ

Пам'ятник в Пармі

Клівленд, Огайо (С. Кікта). — Неділя, 10-го жовтня 1982 року, остане пам'ятною для українців Клівленду та всіх колишніх вояків Української Повстанської Армії. Того дня врочисто посвячено пам'ятник на славу колишніх вояків УПА, споруджений у сорокріччя започаткування боротьби УПА, з ініціятиви колишнього вояка Івана Оліяра півторарічним трудом Ділового комітету, а останньо поширеного Громадського комітету на українськім католицькім цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі.

Парох о. шамбелян Лев Тимків відступив нову секцію в розі цвинтаря при Дорозі Герца ч. 7700 на окремий цвинтарик упівців і в його осередку видніє тепер пам'ятник, виготовлений в Торонто за проєктом колишнього члена УПА, скульптора Михайла Черешньовського, із стилізацією написів Володимиром Беднарським.

Врочистості посвячення цього пам'ятника започатковано о год. 2.15 відспіванням американського національного гимну, що його виконала Зірка Шокалюк. Вступне слово виголосив голова Громадського комітету мґр Степан Воляник. Двогодинною програмою провадив колишній сотений УПА інж. Степан Ґоляш (Мар) з Чикаґо, який представив почесних гостей — представників крайових товариств і кумів — та попросив І. Оліяра, голову Т-ва колишніх вояків УПА у ЗСА Михайла Ковальчина, голову Т-ва в Канаді Миколу Кулика і представника Об'єднання Юліяна Котляра відслонити пам'ятник. О год. 2.31 заслона опустилася і зібрані побачили 32-цалевої грубости цоколь, завершений хрестом і гербом України з написом довкруги нього „Вічна слава воїнам УПА". На цоколі великими літерами присвята „Воїнам Української Повстанської Армії", а нижче шістьлінійна цитата з „Епітафії" письменника Юрія Липи, лікаря УПА. На південній стіні пам'ятника всі тексти вирито англійською мовою в перекладі проф. Ірени Макарик. Пам'ятник виготовлений з чорного арабського ґраніту, висотою 13 стіп, важить 13 тонн.

У з'явлених саме тоді промінням сонця з вершка пам'ятника розвіялися сині і жовті стяжки до рук кумів, що уставилися півколом, а духовенство почало чин посвячення при співі церковного хору парафії св. Андрія в Пармі під кермою

(Закінчення на стор. 3)

Відзначать 35-річчя виселення лемків

Торонто, Онт. — Відзначаючи 35-ту річницю примусового переселення лемків з їхньої батьківщини, Катедра Українознавчих Студій при Торонтонському університеті у співпраці з Об'єднанням Лемків Канади злаштовують доклад Івана Гватя в понеділок 25-го жовтня ц. р. Доповідач говоритиме на тему „Лемківське питання у Польщі з 1939 року".

І. Гвать, аспірант Людвіг-Максимиліянського університету в Мюнхені, тепер є співпрацівником Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету, де він працює над лемківським підручником. І. Гвать є автором багатьох статтей, які появилися в українських та німецьких публікаціях, про сучасне положення українців у Польщі й Чехо-Словаччині.

Доклад є частиною серії, організованої торонтонським відділом Канадського Інституту Українських Студій при Альбертському університеті, й відбудеться тут у понеділок, 25-го жовтня ц. р., о год. 7.30 вечора, у залі Інституту св. Володимира при 620 Спадайна вул. Вступ вільний.

Помер Володимир Сиваник, довголітній секретар 43-го Відділу УНС в Гиллсайді

Джерзі Сиҭі, Н. Дж. — До Головної Канцелярії УНСоюзу наспіла вістка, що в середу, 20-го жовтня ц. р., в Гиллсайді, Н. Дж., помер на 69-му році життя довголітній секретар місцевого Відділу УНСоюзу Володимир Сиваник.

В. Сиваник народився 20-го жовтня 1913 року в Джерзі Сиҭі, Н. Дж. Членом УНСоюзу став він у 1948 році. У 1964 році В. Сиваник був одним із основників 43-го Відділу УНСоюзу і від того часу був спершу касиром цього нового Відділу УНСоюзу, Товариства ім. Тараса Шевченка, а опісля впродовж 18-ох років його секретарем. В. Сиваник разом із адвокатом Василем Ґуралем, колишнім посадником міста Гиллсайд, приєднував нових членів до цього Відділу, головно народжену в Америці українську молодь. Він був чотири рази обраний делеґатом на конвенції УНСоюзу.

Покійний полишив у смутку дружину Анастазію, синів Михайла та Ярослава і дочку Анну. Похорон Покійного заплянований на суботу, 23-го жовтня ц. р.

ДОМІНІКАНСЬКА РЕСПУБЛІКА НЕ ВВІЙШЛА ДО РАДИ БЕЗПЕКИ

Ню Йорк, Н.Й. — Нікараґуа добилась місця у Раді Безпеки ОН, і дипломати вважають, що це поразка для З'єднаних Стейтів Америки. Представники лівого сандіністського режиму здобули необхідні дві треті голосів у третьому турі голосування Генеральної Асамблеї, перемагаючи делеґацію Домініканської Республіки на вільне місце у Раді Безпеки, визначене для Південної Америки. Делеґація Нікараґуа була бибрана 104 голосами проти 50. Делеґація ЗСА вела посилену кампанію за кандидатуру Домініканської Республіки і сподівалася зібрати щонайменше 60 голосів, що було б достатньою кількістю, щоб заблькувати кандидатуру Нікараґуа. Домініканська Республіка не мала більше як 59 голосів, які вона зібрала у першому турі, а потім її шанси все більше і більше падали. Міністер закордонних справ Нікараґуа, Міґуель д'Еското Брокман, обнімав багатьох дипломатів з радості, після того як були подані результати голосування.

Пакістан і Зімбабве здобули місця, призначені відповідно для Азії та Африки безконкуренційно вже в першому турі голосування. Голляндія була вибрана у другому турі, а останнє місце, призначене для західніх країн, було зайняте Мальтою після трьох спроб. Нова Зеляндія також старалася за місце для західніх країн, але не набрала потрібної кількости голосів. Деякі дипломати заявили, що це сталося тому, що дружина раґбі Нової Зеляндії виступила в змаганнях проти південноафриканської дружини, ображаючи тим чорних африканців та інші народи, які бойкотують спортовців Південноафриканської Республіки.

Країни Азії, Африки і Латинської Америки становлять біля чотирьох п'ятих із загального числа членів ОН і, якщо об'єднаються, можуть провести всяке голосування у свою користь

Країни, які залишили цього року місця у Раді Безпеки це — Панама, Японія, Уґанда, Ірляндія та Еспанія.

Москва побоюється реакції ЗСА в ОН

Ню Йорк, Н.Й. — У числі за середу, 20-го жовтня ц.р., „Ню Йорк Таймсу" спеціяльний кореспондент цього часопису інформує й коментує з Москви редакційний коментатор, що появився 19-го жовтня в „Правді", офіційному органі Центрального Комітету Комуністичної партії СССР, в якому та газета висловлює підтримку деяких країн Третього світу, що намагаються усунути Ізраїль з міжнародних аґенцій Об'єднаних Націй.

У коментарі, — пише кореспондент Джан Ф. Бирнс, — спостерігається, проте, дуже вимовна обережність висловів, коли мова йде про подібні ж зусилля виключити Ізраїль зі складу Генеральної Асамблеї ОН. У той час, як арабські країни змагають до усунення Ізраїля також з Генеральної Асамблеї, „Правда" цей факт промовчує.

Місяць тому, після масакри палестинців у Західньому Бейруті, совєтсье аґентство ТАСС висловилося, що, мовляв, „виникає загальне питання, чи така держава як Ізраїль, що систематично порушує принципи хартії Об'єднаних Націй, може залишатися членом ОН?" СССР зайняв з тих пір багато обережніше й вичікуюче становище у цій справі. На думку західніх дипломатів, Совєтський Союз зробив це тому, що він заклопотаний наслідками у випадку успіху акції арабських країн, та реакцією ЗСА, що загрожуватиме майбутності Об'єднаних Націй.

Державний секретар Джорд Шулц, як відомо, попередив минулого тижня, що виключення Ізраїля з Генеральної Асамблеї потягне за собою вихід ЗСА з ОН і припинення фондів, що становить приблизно 20 відсотків загального бюджету Об'єднаних Націй. ТАСС назвав це попередження держаного секретаря „грубим шантажем", що проте, як видно з редакційного коментаря „Правди", затурбувало Москву, бо форум ОН для Москви має важливе значення в закордонній політиці. Цей форум делеґації совєтського уряду мали багаточисленні можливості використовувати для своєї антиамериканської пропаґанди.

Дипломати Заходу сумніваються, пише Джан Бирнс, щоб СССР додав свій голос до вимог арабських країн щодо виключення Ізраїля, бо тим самим наразить Об'єднані Нації на реакцію американського Уряду. „Правда" згадує про те, що совєтська делеґація проголосувала минулого місяця за усунення Ізраїля з поточної сесії міжнародного аґентства ОН у справах атомової енерґії, що, мовляв, „викликало ланцюгову реакцію". Найбільше обурення „Правди" викликали ЗСА протестом проти виключення Ізраїля з ОН.

Совєтські війська перевели нову чистку в Афганістані

Ню Делі, Індія. — Західні дипломати заявили тут 19-го жовтня, що совєтські наземні війська в Афганістані провели чотириденний наступ на укріплений район афганських партизанів 12 миль на захід від столиці Кабулу, але потім відступили, залишаючи цей район у руках партизанів.

Наступ почався 5-го жовтня і тривав до 9-го жовтня. В цьому наступі брало участь щонайменше 200 танків та інші бойові машини. Дипломати вважають, що це була одна з найбільших совєтських військових дій проти афганських партизанів у цьому районі. Афганський речник заявив також, що в районі Паґман залишилися ще тільки афганські військові частини і продовжується обстріл та бомбардування навколишніх сіл.

Околиця Паґман, найбільш неспокійна частина Афганістану, не раз переходила з одних рув у інші. Не раз сам президент Бабрак Кармаль заявляв, що Паґман „визволений", але насправді ні афганські, ні совєтські війська не змогли взяти її остаточно під свій контоль.

Речник далі сказав, що багато жителів цієї частини Афганістану залишають свої доми і тікають до столиці, але, як тільки дозволяють обставини, вони повертаються назад. Часом жінки повертаються до своїх сіл, збирають урожай овочів і ярини, а відтак знов тікають до Кабулу.

ЕКОНОМІЧНА КРИЗА В РУМУНІЇ НЕ ДАЄ жадних познак покращання, але становище президента Ніколае Чаушеску залишається непорушним після майже двадцятилітнього панування режиму гноблення і переслідувань. Останнім часом він усунув цілий ряд підвладних йому високих урядовців, обвинувачуючи їх у корупції та незнанні своїх справ.

Злочинство в ЗСА зменшилося, — сказано в рапорті ФБІ

Гюстон, Тексас. — Згідно з повідомленнями Федерального Бюра Інвестиґацій за останні шість місяців значно зменшилися випадки тяжких злочинів у країні.

В Гюстоні, проте, злочинність зросла на понад 17 відсотків, що становить найбільший рівень злочинности в містах. З цими даними не цілком згоджується Лі П. Бравн, шеф поліції в цьому місті, який недавно заявив, що за перші шість місяців його праці, збільшилася ефективність поліції, хоч його критикують і пояснюють збільшення злочинів сповільненою реакцією поліцийських чинників, особливо у випадку грабунків. Критикують його також за те, що в Гюстоні поліція вбила найбільше серед 20 великих міст число людей.

Рапорт ФБІ торкався таких великих злочинів як вбивство, знасилування, грабування тощо. Це вперше з 1978 року зменшення злочинности на протязі шести місяців, — заявив директор ФБІ Вілліям Вебстер, зазначивши, що найбільші злочини по країні впали на 3 відсотки, а такі злочини, як крадіж автомобілів, вломлювання до приватних хат тощо впали на 6 відсотків

Янґставн веде перед у числі безробітних

Вашінґтон, — Найвищий рівень безробіття поміж головними метрополітальними теренами в країні припав на Янґставн, Огайо, і становить 20,9 відсотка, як це виказала 19-го жовтня статистика Департаменту праці. Дуже постраждали від безробіття також стейти Мишиґен і Алабама.

Три терени індустріяльних середньо-західних стейтів, згідно зі серпневою статистикою, майже дорівнюють Янґставну, бо мають понад 19-відсотковий рівень безробіття — Дікейтур, Ілл., — 19,9 відсотка; Дулут-Супіріор, Мінн. — 19,5 і Джейнсвілл-Белойт, Виск., — 19,3 відсотка. Ця статистика виказує так звані „непристосовані числа", тобто в них не взято під увагу сезонових середників, порівнюючи з таким же всекрайовим рівнем безробіття за серпень, що становить 9,6 відсотка. Такий самий рівень у вересні був 9,7 відсотка, а рівень безробіття з врахованням сезонової був найвищим від часів праці — 10,1 відсотка.

Мишиґен і далі має найвищий рівень безробіття, не дивлячись на те, що воно впало в липні з 14,7 відсотка до 14,5 в серпні. Алабама наступна з відсотком 14,2, і це після зменшення безробіття в порівнянні з липнем. Стемфорд, Конн., має найменший рівень безробіття поміж містами — 3,5 відсотка, Південна Дакота — 4,5, а Північна Дакота — 4,7 відсотка з найменшим рівнем безробіття поміж стейтами.

Громада Кергонксону відзначила 40-річчя УПА

Кергонксон, Н. Й. (Р.Б.)— У неділю, 10-го жовтня ц.р. відбулася тут заходом Об'єднання Українців Кергонксону і околиці в залі церкви св. Трійці святочна академія для відзначення 40-річчя Української Повстанської Армії, у якій взяло участь понад 150 осіб з Кергонксону і найближчої околиці.

Свято відкрив о год. 1-ій по полудні голова Об'єднання д-р Олег Волянський і представив шановного гостя полковника УПА Юрія Лопатинського-Калину, найстаршого у тій ранзі старшину УПА, що залишився в живих, який, скинутий парашутом в околиці Калуша від грудня 1944 до жовтня 1945 року перебував в Україні в головному штабі УПА.

Полк. Лопатинський-Калина виголосив дуже змістовну і цікаву доповідь, що її учасники вислухали з помітним зворушенням. Доповідач побудував свою не на трафаретних і патріотичних фразах, але подав багато цікавих і цінних та досі неопублікованих фактів про дії УПА, про її бойовий стан під кінець Другої світової війни, про відношення УПА до польської Крайової Армії (АКА) та спроб порозуміння з нею, про участь в штабі УПА старшин УНР про причини і початки організації УПА, наставлення та відношення українського населення до УПА, взаємини поміж відділами УПА і сіткою ОУН та, врешті, про обставини життя у підпіллі.

В мистецькій частині програми виступив місцевий мішаний хор „Золотий Гомін" що під диригентурою проф. В. Бакума відспівав дві пісні: „За рідний край" і „Вже досить мук". Мистецьке читання у виконанні Люби Потічної—„Поклянусь на пам'ять мого друга", уривок з повісти Івана Смолія „У зеленому підгір'ї" та проф. Андрія Баранника „Богданко", оповідання Боєслава. З черги мішаний хор „Золотий Гомін" під диригентурою проф. В. Бакума відспівав ще дві пісні: „Юнацький марш" і „Наш стяг".

Національним гимном закінчено цю вдалу академію.

У світі

МІНІСТЕР ОБОРОНИ Німецької Федеральної Республіки Манфред Вернер, промовляючи в місточку Ґаґен в Західній Німеччині, закликав західні країни до зміцнення і консолідації Північного Атлантійського Союзу (НАТО) в обличчі зростаючого арсеналу звичайної зброї країн Варшавського Пакту. „Чим більше зростає звичайна, неатомова зброя країн Варшавського Пакту, тим більше НАТО буде змушений вжити атомову зброю у більшій політичній кризі в Европі", — говорив ген. Вернер, який промовляв до вищих старшин західньо-німецької армії та представників НАТО. Ця заява німецького міністра оборони віддзеркалює настанову нового німецького уряду Гельмута Коля в Бонні, який заявив, що в закордонній політиці Західня Німеччина буде стреміти до зміцнення НАТО та до більш гармонійної співпраці з Америкою.

РЕЧНИКИ ПОЛІЦІЇ ТОРОНТО, ОНТ., повідомляють, що за збомблення минулого тижня фабрики Литтон Систем Канада, яка продукує устаткування для американських кружляючих ракет, узяла на себе відповідальність група т.зв. „Безпосередньої акції". Вибух в цій фабриці поранив сім осіб, як також ця несамовита експльозія спричинила шкоду на 5 мільйонів долярів. Лист, у якому є заява про відповідальність названої групи у цьому злочинному вчинку — дев'ять сторінок машинопису — появився в середу, 20-го жовтня ц.р. у канадському тижневику лівого напрямку „Кларіон". Речники поліції сказали, що в справі появи цього листа в газеті ведеться слідство. Джеррі Данн, член редакції цієї газети, повідомив, що зміст листа цієї канадської групи віддзеркалює її основні цілі, як теж вказує на спротив групи до розбудовування нуклеарної зброї.

10,000 ОСІБ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ПОХОРОНАХ ВЛОСІКА

Нова Гута, Польща. — В середу, 20-го жовтня, понад 10,000 польських робітників з транспарантами „Солідарність живе" хоронили Богдана Влосіка, свого товариша електрика, якого вбила польська поліція минулого тижня.

Похорони 20-літнього Влосіка перетворилися в демонстрацію проти військової хунти і заборони вільної профспілки „Солідарність". Поліція наповнила вулиці міста Нова Гута, центр важкої промисловости Польщі біля Кракова, збудований у 50-их роках як взірець „нового соціялістичного життя," а пам'ятник Леніну, який демонстранти хотіли знищити під час вуличних боїв минулого тижня, поліція обвела залізною огорожею.

Після закликів сім'ї вбитого, Католицької Церкви, а також партійних і державних представників, день у Новій Гуті пройшов спокійно.

Місцева партійна преса опублікувала після вбивства Влосіка і попередніх заворушень передову примирливу статтю, в якій сказано: „Кожна смерть означає горе і біль. Смерть цього юнака не повинна стати іскрою для виникнення вогню. Емоції, впертість і злоба не вирішать проблем країни. Камінням, залізними прутами, ланцюгами і газом взагалі не можна нічого рішити. Ми повинні спільно перетворити наші тривоги в нашу надію".

У похоронах взяли участь багато робітників, товаришів убитого Влосіка. Хоч похорон відбувся під час робочого дня, робітники в робочих комбінезонах і червоних захисних шоломах вийшли хоронити свого друга.

В Америці

У ЛОС АНДЖЕЛЕСІ, КАЛІФОРНІЯ, АҐЕНТИ ФБІ заарештували президента автомобільної фірми Джана З. ДеЛорена, знайшовши при ньому кокаїну, що її він хотів продати, щоб рятувати від фінансової кризи його фірму. Кілька годин перед його заарештуванням, з Великобританії надійшло повідомлення, що в Північній Ірляндії, після восьмимісячних намагань втримати існування автомобільної фірми ДеЛорен, знайшовши для неї купця, фірму замкнено. Урядовці ФБІ сказали, що ДеЛорен був „фінансистом" кліки, в пляні якої було віддати в розпродаж 220 фунтів кокаїни, вартости 24 мільйони долярів у південній Каліфорнії.

АҐЕНЦІЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ДОВКІЛЛЯ запропонувала великі зміни в т. зв. Законі чистої води, що дасть більшу гнучкість стейтам у встановленні нових вимог. Групи збереження довкілля твердять, що ця пропозиція є фактично реґресією від часу встановлення Закону чистої води та його вимог щодо чистоти води.

СТРАТЕГИ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ ПАРТІЇ побоюються, що коли президент Роналд Реґен знову приїде до Каліфорнії, щоб взяти участь в остаточній передвиборчій кампанії — це може вплинути неґативно на недалеке голосування і закінчитися тим, що більше буде голосуючих демократів, чим республіканців. Сеньйор республіканських стратегів висловився так: „Він зполяризував і заактивізував демократів. Постава до Реґена причинилась до цього, що коаліція демократів виглядає найсильнішою від часів великої депресії.

ІМІҐРАЦІЙНІ ЧИННИКИ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО втікачі з Банґлядешу, почерез Багамські острови нелеґально продістаються до Америки. Урядовці Служби іміґрації та натуралізації устійнили, що від червня прибуло нелеґально 400 банґлядешців, які розсіялися по цілім ЗСА. Вони сподіваються, що за ними в цей сам спосіб напливуть до Америки ще тисячі нелеґальних чужинців із Банґлядешу.

АДМІНІСТРАТОР УНІВЕРСИТЕТУ МІССУРІ в Колюмбії сказав, що студенти інженерії, щоб мати якнайшвидший доступ до представників різних фірм, які мають перепровадити з ними інтерв'ю в справі їхньої майбутньої праці, вночі сплять на коридорах, чекаючи на такі інтерв'ю. Джек Морґен, директор бюра шукання праці для студентів, сказав: „Два роки тому, ніхто не мав ніяких проблем. Цього року в нашій клясі є стільки ж само студентів, що попереднього, але немає стільки ж саме місць праці". Цього місяця біля 70 студентів, ґрадуантів цього університету, час-від-часу проводять ночі на коридорах, — в дальшому поінформував Дж. Морґен, щоб мати тільки змогу зголоситися на інтерв'ю. В одному і тому ж часі студенти мають право зголоситися лише на одне інтерв'ю.

ЧИМ МОЖНА ВИПРАВДАТИ 20-ДЕННУ ПОДОРОЖ до Европи й Азії за рахунок платників податків генерального прокуратора Вілліямса Френч Сміта і його дружини? Відповідь дав Смит: його становище дає йому можливості переговорювати з високопоставленими офіційними особами у різних країнах у таких чутливих справах, як, наприклад, наркотики, втікачі і тероризм, багато ефективніше ніж звичайні дипломати.

ДРУЖИНА „КАРДИНАЛС" ІЗ СЕЙНТ ЛУЇЗУ добилася перемоги вислідом 6:3 над дружиною „Бруверс" з Милвокі, Виск., у семій і останній грі т.зв. світової серії у бейзболі, здобуваючи тим самим чемпіонат на 1982 рік в цьому американському національному спорті. „Кардиналс" перемогли у двох останніх грах на своєму стадіоні у Сейнт Луїсі. Це вже четвертий рік підряд чемпіон Національної ліґи переміг першуна Американської ліґи.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Реґен і закордонна політика

Економічна криза, інфляція, велике безробіття, боротьба між Президентом, який радикально редукує бюджетові видатки і Конґресом, який прагне зберегти різні проєкти, зудар концепцій твердої економічної політики, опертої на приватну ініціятиву й стейтову економічну політику („новий федералізм"), ввесь цей шум і клопіт довкола внутрішньої господарської ситуації наче відсунув на задній плян міжнародну проблематику й закордонну політику Роналда Реґена. Тим часом президент Реґен, який за своєї попередньої кар'єри не мав великого стику з міжнародними проблемами і тому на свого першого державного секретаря покликав Александра Гейґа, колишнього головного команданта збройних сил Атлантійського бльоку (НАТО), перевів у закордонній політиці не менш радикальний зворот, що його він послідовно тримається, як й у політиці економічній.

Стрижнем закордонної політики Реґена є ствердження, що найбільшу загрозу для світового миру становить Совєтський Союз. Тому Реґен почав противитися експортові комуністичної революції, чи то безпосередньо Москвою чи її сателітом Кубою Фіделя Кастра. Його активне втручання до нібито громадянської війни в малій латиноамериканській державі Ель Сальвадоре — насправді проти комуністичної аґресії проти тамошнього правого режиму почерез сусідню Нікараґуу — спричинило крик американських лібералів, які закидували Реґенові підтримку диктатури в Ель Сальвадоре. Але свідомість, що ЗСА є проти фінансових і озброюваних ззовні комуністичних партизанів скріпила мораль широких кіл тамошнього населення настільки, що вони не злякалися погроз комуністів, які вимагали бойкоту виборів, тільки масово пішли до голосування за протикомуністичних кандидатів.

Реґен легковажить різні спроби Куби „замиритися", вимагаючи, щоб Куба відкликала своє військо з Анґоли й Етіопії. Реґен проголосив неначе своєрідну доктрину, що Америка вестиме політику супроти СССР стосовно до конкретних діл Совєтського Союзу, від відкликання окупаційного війська з Афганістану, припинення достав зброї Сирії й Палестинській Визвольній Організації, та припинення натиску на своїх ставлеників у Польщі, що довело до заведення там атмосфери терору, як наслідку заведеного там воєнного стану.

У Фальклtimes ндській кризі Президент старався спершу посередничити, щоби не допустити до збройного зудару між Великобританією і Арґентиною. Подорожі Гейґа в мировій місії не дали успіху, прийшло таки до війни й Америка заявилася по стороні Британії, як найближчого союзника з НАТО. Після повної перемоги Британії Реґен намагається направити відносини з Арґентиною й іншими латиноамериканськими країнами, огірченими участю ЗСА по стороні Британії у Фальклсндській кризі.

У найважливішій і найболючішій проблемі міжнародного збросння і роззбросння Реґен відкинув концепцію переговорів із СССР про „обмеження" стратегічної зброї (т. зв. САЛТ І і САЛТ 2) та поставив вимогу — редукції існуючих запасів нуклеарної й іншої важкої зброї, з тим, що ЗСА мусять дозброїтися у тих родах зброї, у яких, з вини занедбання попередніми урядами, Совєтський Союз здобув перевагу над Америкою. Переговори в цій справі, які йдуть у Женеві, є тупцюванням на місці без ніякого поступу вперед, бо уряд СССР не поступається від свого принципу „що моє — то моє, а що твоє, то про це можемо говорити". Крім того, що большевицька Москва противиться будь-якому поменшенню своїх накопичених запасів зброї, вона послідовно, від першого дня свого існування, противиться будь-якій міжнародній контролі над виконанням прийнятих зобов'язань. Відносини ЗСА з СССР — погані, про зустріч Брежнєва і Реґена вже не говориться.

Реґен спротивився плянові (договорові) Західньої Европи спроваджувати сталевими руропроводами природний газ з СССР, бо це, — твердить він, — узалежнить Західню Европу від Москви. Зате він продає збіжжя Москві за золоту валюту, що облегшить збут надпродукції збіжжя в Америці. Довкола цих двох справ усе ще йде палка дискусія між Вашінґтоном і його европейськими союзниками.

Державний секретар Гейґ відійшов, бо не зумів гармонійно співпрацювати з Білим Домом і його штабом. Його наступник Джордж Шулц спокійніший, кращий для співпраці з президентським „тімом". Щоб відтяжити Шулца — Президент передав справу замирення між Ізраїлем і арабським світом в руки досвідченого дипломата Филіпа Габіба. Тут теж Реґен показав, що не лякається проголошувати непопулярні проєкти: його проєкт замирення на Близькому Сході стрінувся з рішучим спротивом з боку Ізраїля, але зискав прихильність арабів. Найбільший успіх політики Реґена — виелімінування Москви від участи у вирішуванні міжнародних проблем.

СНІГОВА БУРЯ З ШВИДКІСТЮ ВІТРУ 34 МИЛІ НА годину розпочала довгу морозну і снігову зиму в Москві. Температура за ніч з 18-го на 19-го жовтня понизилася до 23 степенів після досить лагідних днів кінця тижня, коли температура була 55 степенів. Москва привикла мати сніг вже у жовтні, і снігова буря нагрянула цього року ніби за пляном.

Олександер Домбровський

ДО ПИТАННЯ 1000-ЛІТТЯ ХРИСТИЯНСТВА РУСІ—УКРАЇНИ

II

Тисячолітній ювілей офіційного прийняття християнства в Русі-Україні — це дуже рідка, бо раз на тисяча років нагода виступити русько-українській національній спільноті гідно в єдності, за словами поета — в єдиномислії й братолюбії (якраз основний принцип християнської науки!), тим більше в нашій добі, коли питання бути чи не бути нашому народові дійшло до кульмінаційної точки вагань історичної Немезиди. Це відноситься головно до української спільноти на нових місцях поселень, бо в поневоленій Україні таких можливостей не буде. Глибокий в духовно-культурному й національно-політичному аспекті зміст — синтеза ідеологічно-практичних зусиль та успіхів, пов'язаних з ювілеєм додасть русько-українській національній спільноті більшої духовно-культурної та національно-державно-творчої наснаги в її змаганнях на шляху до великої мети. До речі буде пригадати, що згаданий ювілей повинен мати принципово всенаціональний, понадвизнаневий та понадпартійний характер. І таким він повинен показатися від перших фаз процесу підготови та в кінці в остаточних спільних виступах. Може якраз спільна дія у тому напрямі стане зворотною точкою — ще спочатку вимріяної нами, але, на превеликий жаль, ще дотепер не зреалізованої в громадсько- політичному житті єдности. Сучасна духовість соборного українства — в загальному є під знаком віровизнаневого трикутника, тобто усі три українські Церкви — Православна, Католицька й вкінці Євангельська зі своїми віровизнаневими розгалуженнями творять синтезу духовости сучасної християнської Русі-України. Усі три Церкви лучить спільна віра в Божого Сина — Христа Спасителя. І так разом спільно в братній єдності — християнсько-національній при спільній льояльності й розумінні один одного на кардинальній базі Христової любови треба готовитися до ювілею, не ділячи себе на „ми й ви". Та єдність повинна бути не формально-деклярративною, а дійсною, бо цього вимагає добро нас усіх як народу. Це саме відноситься до вільного українського наукового світу, який повинен виступити разом. На жаль, виглядає, що до сьогодні немає ще спільного пляну в світі української науки відносно спільного відбуття ювілею. Уважаємо, що українська історична наука повинна стати тенором у духовому концерті відзначення тієї події. Українське Історичне Товариство (УІТ), як основний на поселеннях чинник організування й можливого координування студійних зусиль українських істориків є готове інтеґрування у спільну дію відзначення 1000-ліття офіційного приступлення Русі-України до сім'ї християнських народів, пляноючи присвятити один том „Українського Історика" релігійно-церковно-історичній проблематиці, пов'язаній з ювілеєм. Можливо, що УІТ видасть й інші публікації з тієї нагоди, якщо на те дозволять фінансові можливості. Тут слово за свідомою великої справи нашою громадою, яка повинна в тому ділі фінансово допомогти. Українське Історичне Товариство надіється, що громада відгукнеться на його заклик допомогти здвигнути гідний пам'ятник не з криці, ані мармуру, а з наукових публікацій, які скажуть світові, хто ми й яка наша національно-культурно-історична метрика в контексті цілої европейської цивілізації. Українське Історичне Товариство в минулому давало вже не раз почин до відзначення великих ювілеїв (наприклад, століття народин М. Грушевського), воно й цим разом не заведе в аспекті відзначення тисячолітнього ювілею, треба сподіватися за фінансовою допомогою нашої громади. Актив УІТ уже збирає матеріяли, пов'язані з ювілеєм для публікації. Наші громадсько-політичні середовища також повинні виступити разом, очолені спільним святочно-ювілейним комітетом для кожної країни, де лише перебуває українська людина, що не виключає понадтериторіяльного почесного комітету, складеного головно з представників українських Церков.

Специфіка історичного процесу на території Русі-України включно з передумовами самого акту офіційного прийняття християнства — з її геополітичним положенням між Сходом і Заходом та феноменом перехрестя культурних впливів може мати деякі відтіні-варіянти інтерпретації в залежності від визнанево-світоглядових аспектів. Але це не повинно роз'єднувати нас, навпаки, — в обличчі тез і антитез належить творити спільно в єдності синтезу, наріжним каменем якої є Божественний Основоположник християнізму та Його Правда й Любов. А крім того самий підхід до даної проблематики мусить спиратися на принципах строгого наукового об'єктивізму й української історичної правди та бути надхненим глибоким сантиментом до русько-українського минулого й вірою у наше майбутнє. Нехай тисячолітній ювілей стане увертюрою єдности всіх наших національно-творчих сил — генеральною пробою до великого моменту, коли на сході Европи зайдуть докорінні політичні зміни й прийдеться будувати на руїнах ненависної російсько-совєтської, рабовласницької імперії свою власну державність.

І ще одне — преважливе: пам'ятаймо, що до процесу підготувань й самого відзначення ювілею належить підходити не з позицій національно-релігійного формалізму й трафаретних виступів, але з великим виявом любови перш усього до Божественного Основоположника християнізму, Його науки й заповітів, а відтак до України, тієї страдальної матері, яка на протязі тисячоліття пережила неймовірну трагедію своїх дітей — поколінь в умовах недержавности. Коли в тому дусі святкуватимемо ювілей, Провидіння благословитиме наші почини й змагання на шляху до відновлення нашої державности в умовах всенародної єдности.

(Кінець)

Ярослав Падох

Цехмістер медицини, науки, журналістики, літератури, музики й інше...

(Слово, виголошене під час відзначення 80-річчя д-ра Романа Осінчука, дня 19-го вересня 1982 року)

Вітатиму ювілята з його 80-літтям від товариства наукового, тож мій привіт не може обійтися без більш, чи менш наукового вступу. Виновниками цього, як досі, дуже достойного й при цьому, що рідко трапляється, милого вечора, є т. з. патріярхальники, лікарі й ентешівці. Свідомий скромности ювілята наш тріюмвірат вманеврував його в цю ювілейну ситуацію проти його волі й бажання, й так знайшовся у ситуації майже ідентичній зі ситуацією в Ливані: як задобрити ювілята й спонукати погодитися з цією ювілейною парадою без озву. Бо була можливість, що буде ювілей — ювілята не буде!

Йшла подвійна дипломатія („гайлі софістикейтед"): не пробуючи ювілята здобути для нашої акції бодай згоду його дружини й доні та скриваючи від нього наші пляни й приготування, довести діло до такого пункту, з якого вже не було б відвороту. І ось ця стратегія повелася. Ювілят, хоч з опущеною головою, є серед нас. Історія майже ідентична з Франковим „Цехмістром Купер'яном", якого вдячні міщани схвалили вбити, щоб могти після смерти поставити йому пам'ятник за героїчну оборону міста. „Славно! Славно! всі враз загукали, а цехмістра Купер'яна навіть не питали".

Але як довго можна нашого цехмістра медицини, науки, журналістики, літератури, музики й інше та інше провокувати? Його вроджена й набута у гуманній лікарській професії скромність — протилежна будь-якій нескромности, якщо йдеться про його зовсім нескромні заслуги для своєї громади на різних полях її життя. Тому вволім волю соленізанта й про належний йому кредит у громадській бухгалтерії говорім сьогодні, в його присутності, скромно, та все ж правдиво, бодай якщо мова про його заслуги у ділянці науки, яка мала б не любити неправди.

Й не намагаймося перелицитовувати заслуги ювілята на різних полях його професійної й громадської роботи, щоб не трапилось подібне до того, що сталося в часі дискусії між лікарем архітектом й політиком, поміж якими зайшла суперечка, яка професія є найстаршою, а з цим і найважливішою. Лікар твердив, що лікарська, адже Бог створив Єву з Адамового ребра, а при цьому без лікаря-хірурга не обійшлося. Архітект речево підмітив, що раніше створення перших людей Бог утворив лад із хаосу, а тут мусів бути чинний архітект, а третім забрав голос політик завваживши, що перед усіма цими актами був хаос, а його могли тільки створити політики... Яка шкода, що в дискусії не брав участи науковець; ми щойно тоді довідались би правду, повну правду.

Отож не для похвали ювілята, але для чистої наукової правди ствердім у другому вже вступі до наміченої теми, що ювілят — це справді талановита людина й до того універсального характеру. Ми вже чули, або ще вчуємо про те, що він не лише лікар і науковець, але також журналіст, письменник, композитор, організатор і головний лікар першого українського курорту в славному Черчі, Медичного Інституту у Львові й при цьому, в усіх періодах свого життя, під усіми займанщинами й серед усіх загроз постійних окупантів був не лише зразковим, але й дуже активним і безстрашним громадським діячем, і то, звичайно, на відповідальних, провідних позиціях.

Прибувши вчасно до цієї країни, він, яке це дивне, без найменшої перерви й без такого природного періоду задомовлення й переорієнтації, взявся до своєї давньої, „старокрайової" чорної праці. Він же основоположник і організатор свого професійного товариства і його журналу, він і перший з-поміж нових іміґрантів взявся до своєї другої, побічної, хоч уже і в заранні життя плянованої ділянки — науки. Був теж довголітнім співробітником „Свободи". Це зовсім не відірване явище, що лікар не вдовольняється своїм, як не як, вузьким лікарським фахом. Що б не входити в деталі згадаймо, що між великими письменниками світу, в цім і нашими, знайшлося, порівнюючи з іншими професіями, мабуть чи не найбільше лікарів. Либонь сама їхня професія, за об'єкт має людину, до цього штовхає й дає потрібну літераторові інспірацію. Поміж українськими лікарями знаходимо письменників: Івана і Юрія Липу, Софію Парфанович, Василя Кархута, Віктора Піснячевського, Бориса Матюшенка, Євгена Озаркевича, а навіть Василь Стефаник студіював медицину. Наш ювілят пробував пера ще у львівському періоді свого життя. Друкував свої літературні твори під псевдонімом Роман Лукич, або й без підпису, у львівських журналах „Назустріч", „Ранок" в календарях й деінде. Писав вірші, компонував до них музику й удостоївся того, що до його слів склав музику талановитий

(Закінчення на стор. 4)

Ол. Журба

ФЕСТИВАЛІ — НАШ СКАРБ

Зберігання національної культури — важлива справа і вона є священним обов'язком кожної національної меншости. Народні традиції, звичаї, пісенна та танцювальна спадщини, фолкльор — у багатьох країнах занедбані і приречені на поступове, але повне забуття. Це те, що стосується народно-побутових традицій та обрядів. Не краще, а в багатьох країнах більш жалюгідно представляється справа з релігійно-церковними обрядами. Тому, відновлення і збереження цих, віками народжених, національних обрядів і традицій, справа кожної національної меншости, культурний, політичний і національний обов'язок народу, де б він не знаходився — на своїй рідній землі, чи тим більше, на еміґрації. Усе це стосується не в меншому ступені українців, велика кількість яких розсіяна по світах.

Втрата народної творчости, обрядового культу та народних традицій — це втрата багатосотрічної історії даного народу, і може привести до духовного зубожіння літератури, музики, поезії — мистецтва, до втрати духових цінностей взагалі.

В Україні ця справа сьогодні знаходиться у дуже невідрадному стані. Не дивлячись на показове процвітання — відродження, збирання і зберігання предметів старовини, народних обрядів, народних традицій тощо, вправді ведеться, але спрямовується у певний, вигідний для партократів, політичний напрямок.

Наприклад, багато праці йде на відродження „Весільних обрядів". Але оригінальні тексти терплять на собі „поетичні силкування" комсомольських і партійних „літературних діячів", які перетворюють, силою свого поетичного таланту", колись віками сталий грайливо-ліричний текст, з певною устійненою театрально-побутовою основою, на сухий, римований шарж, з обов'язковим славленням комуністичної партії і совєтського уряду, які принесли свободу і „радісне життя". Про релігійні свята й обряди, годі говорити. Заборонено під страхом кари. Історичні пам'ятки, фолкльор, творчість українських клясиків, твори народних вмільців, переходять через цензуру. Просіювання ведеться на конто „крамоли". І те, що ще не знищено, частково або остаточно, пробивається для вселюдного оглядання. Цінність більшости з того — сумнівна.

Отже, сьогодні, особливо важливо на еміґрації, поки ще є людські ресурси, які зберегли, принаймні, частково оце багатство, — віддати його для вивчення, збереження і масового користування. Власне, для цього і організовуються, з великими труднощами, українські музеї, хори, танцювальні ансамблі і, нарешті, українські фестивалі.

Мені здається, що українські фестивалі не мають бути тільки ареною для демонстрації екзотики українських народних одягів, бандури, як чисто української музичної приналежности з обмеженими можливостями, хори і ансамблі, як пропаґанди ліричної, але поетично малоцінної сучасної совєтсько-української пісенної творчости малоталановитих композиторів, пісні яких побудовані на сучасних західніх принципах з використанням напівукраїнської ладової системи. Саме в зберіганні і пропаґанді народної творчости традицій і обрядів — основний зміст і сенс фестивалів.

Як приклад того, можу навести український фестиваль в Ратґерському університеті, Нюарк, Н.Дж., який відбувся цього року. Не знаю яке місце в підготові і переведенні цього конче потрібного, з усіх боків цікавого фестивалю, займав проф. Т. Гунчак, але з усього виглядало, що він був душа і мозок яскравого, національно й мистецьки витриманого видовища. Починаючи від музею і, кінчаючи програмою концерту — все було національним за формою і художнім (з добрим мистецьким смаком) за змістом. І не треба робити уступки для неукраїнського глядача. Мовляв, не зрозуміє — незнайома мова, інша культура. Велике мистецтво, велика культура не має суто національних, географічно-обмежених кордонів. І це зрозумів проф. Т. Гунчак й не прогадав.

Вдруге я зустрівся з випадком академічного фестивалю. Тобто, намагання не кількісного навантаження програми (як вже заведено і стало традицією українських фестивалів) зразками не

(Закінчення на стор. 4)

Ярослав Татомир

ДІЇ УПА НА ЗАКЕРЗОННІ У РОКАХ 1944-1947

VIII

Ця інструкція строго забороняла ворожі вчинки супроти польського населення, забороняла особисті порахунки, поручала прихильне поступування на кожному кроці і з'єднування поляків для спільного фронту.

Особні летючки видано для польського війська. Багато звернень, закликів та інструкцій теж видано для українського населення, зокрема у зв'язку з переселенчими акціями.

Інтенсивну політично-виховну працю вів провід УПА серед вояків УПА. Уживано для цього різні видання, як, наприклад, періодики „Ідея і чин", „Вісті з фронту УПА", відозви і накази головного командира УПА Романа Шухевича і т. п.

ОУН—УПА видавала теж пропаґандивні матеріяли російською, чеською і словацькою мовами. Цю літературу або розповсюднювано при особистих контактах, або розсилано поштою.

Автори пишуть, що від січня до квітня 1947 року розіслано 4,170 посилок різної пропаґандивної літератури на адресу впливових людей (професорів, суддів, адвокатів, лікарів і т. п.) до таких міст, як: Лодзь, Краків, Вроцлав, Кельце, Ґданьск, Катовиці й багато інших.

Матеріяли, призначені для заходу, ОУН-УПА пересилала різними шляхами до українських осередків у західній Німеччині, Західній Европі, Канаді і ЗСА.

Автори досить широко обговорюють деякі брошури й інші матеріяли, що їх видали ОУН і УПА.

Внутрішні і зовнішні зв'язки

Завданням відділів зв'язку було, — кажуть автори, — переносити пошту, перевозити людей чи матеріяли та нав'язувати особисті контакти між одиницями із різних районів.

Із-за відсутности технічних засобів, зв'язок утримувано при допомозі ґінців, зв'язкових, при допомозі поштових станиць і т. п.

На терені Закерзоння були лінії зв'язку коротко — і довгодистанційні. Короткодистанційні лінії були між „кущами" і проводами районів. Зв'язковими на короткодистанційних лініях були часто жінки.

Довгодистанційні лінії зв'язку обслуговували т. зв. кур'єрські звена. Це були дружини добре озброєних і вишколених зв'язкових, що існували на щаблях районів і округ. Крайовий провід мав до розпорядимости крайовий кур'єрський осередок „Голодомори".

Зв'язок УПА з головною командою УПА у Галичині частіше утримувано у 1944-45 роках. У 1946 році, коли польсько-совєтський кордон був дуже бережений, на Закерзоння тільки двічі прибули групи кур'єрів.

Теж дуже трудні були переходи кур'єрів із Закерзоння на Захід. Висланник УГАВЕР-и „Демид" прибув на Закерзоння із Німеччини при кінці 1945 року, зорганізувавши кур'єрську дорогу через Чехо-Словаччину. У лютому „Демид" удруге прибув на Закерзоння. Одним із його завдань було перевести на Захід Маївського („Косаря"), члена головного проводу ОУН та Грицая („Перебийноса") шефа штабу головної команди УПА. На чесько-австрійському кордоні їх затримала чеська поліція. Маївський згинув у перестрілці, а Грицай покінчив із собою у в'язниці (автори не згадують про перестрілку і смерть Маївського — Я. Т.).

У квітні 1946 року прибув із Заходу представник УГАВЕР-и Ярослав Мороз. Опісля він перейшов до головної команди УПА в Галичині і, повертаючися, згинув в околиці Дрогобича.

У травні прибула із Заходу зв'язкова — „Долинка" і вернулася з різними матеріялами від Я. Старуха. Восени 1946 року Старух послав на Захід зв'язкову Наталю Ьошук, але її арештували у Празі.

Інший шлях зв'язку зі Заходом знайшов шеф розвідки ОУН Закерзоння Петро Федорів („Дальнич"). Він почав заходи, щоб нав'язати контакт з американською амбасадою у Варшаві. У цих заходах увесь час посередничила зв'язкова Галина Лебедович. При її допомозі „Дальнич" нав'язав контакт з амбасадою у січні 1946 року, а в лютому через військового аташе амбасади Романа Мрозіньского переслав на Захід різні матеріяли. Опісля ще три рази, — кажуть автори, — у жовтні і листопаді 1946 року і в червні 1947 року, „Дальнич" пересилав на Захід різні матеріяли через працівників амбасади — підполковника Є. Франка і М. Рассела.

Виконаймо наш обов'язок

Українська Повстанська Армія постала як самооборона українського народу проти знущань і злочинного терору німецьких і московських наїзників і польських правих і лівих погромників.

У незвичайно важких умовинах, маючи проти себе найбільш жорстокі, варварські злочинні режими, що їх знає історія людства, вояки УПА і ОУН виконали свій обов'язок із незрівнянною жертвенністю і героїзмом і зробили все, що було в їхній силі.

У нерівній боротьбі УПА виявила не тільки найвищий героїзм, але теж розум, гуманність, шляхетність.

Вояки УПА виявили високі духові вартості не тільки на полі бою. Чужинці, які пережили московські концентраційні табори у своїх споминах, стверджують, що і там у цих жахливих таборах, полонені вояки УПА жили і вмирали не як безіменні раби, а як повновартісні люди, які знали для якої мети вони живуть і за що вмирають.

Нашим обов'язком, обов'язком великого, заможного українського поселення у вільному світі є — увіковічити героїчну боротьбу УПА. Героїзм воїнів УПА і їхня найвища жертва, жертва життя, що вони її склали у нерівних боях або у німецьких, московських і польських тюрмах і концентраційних таборах не сміє піти у забуття!

Найкращим засобом утривалити, увіковічити пам'ять УПА було б велике, монументальне видання історії УПА на кількох мовах світу.

Тут мова про видання, яке своєю високою вартістю змогло пробити стіну промовчування, що нею замкнена у вільному світі правда про змагання українського народу до волі і здобуло б для ідеї, що за неї вмирали вояки УПА, публічну опінію вільного світу.

(Продовження буде)

Відкрили Рой Томсон Голл

Другий тиждень вересня був винятковим тижнем у культурному житті Торонто, а властиво цілого Онтеріо. Довгоочікувана та багато дискутована заля Рой Томсон відкрила двері слухачам у цілотижневій різноманітній концертовій програмі.

В понеділок, 13-го вересня, грала торонтонська симфонічна оркестра твори переважно канадських композиторів, із спеціяльно замовленим конкурсом твором „Фанфари". Виступав також хор Мендельсона, диригував Ендрі Дейвіс. Цілу програму можна було почути та побачити на телевізії. На телевізії глядачі, однак, не були учасниками прийняття, яке відбулося для всіх присутніх по концерті. Білети на цей інавґураційний концерт в 40-мільйоновій залі коштували по 500, 250 та 100 долярів. У вівторок, 4-го вересня, співала канадська співачка Ен Муррей, яка виграла нагороди Ґреми і Джуно. Білети на обидва вечори були випродані.

В середу канадська Оперна компанія поставила оперу Штравса „Капріччо". Диригував Юліюс Рудел, голсвну ролю співала знана в Америці сопрано Йоганна Маєр. Опера поставлена в стилізованій концертній формі, з натяком на декорації, в костюмах та з рухами. Оркестра сиділа на сцені. Перша половина опери була досить нецікава, наче одноманітна. Друга половина була повна життя, прямо наелектризована. Публіка її сприймала сердечно. Це була єдина імпреза тижня, на яку білети не були вповні випродані. В четвер, 16-го вересня, був повторений інавґураційний концерт, і знов усі місця були випродані. В п'ятницю був так званий „Вечір з королем інструментів", де брали участь „Кенедієн брас", „Елмер Айселер Сінґерс" та „Торонто Консорт".

У суботу виступав із самостійним концертом,—знову при випроданій залі, популярний канадський співак і творець своїх пісень, Ґордон Лайтфут. У суботи, 18-го та 25-го, по обіді відбулися два дитячі концерти з різними програмами. А в неділю був концерт під гаслом „Благослови дім", на якому співали релігійні хори, між ними дитячий хор школи св. Михайла і український православний літургічний хор, яким диригує Нестор Олійник. Наш хор виконав „Хай зрадіє душа..." Бортнянського. Український та жидівський хори були єдиними представниками етнічних груп Торонто.

Рой Томсон Гол—оригінальна архітектура. Як входиться до будинку, відчувається святочність, але не звичайну, а якусь „просторову". Мабуть, на це мають вплив стіни будинку із скла і незвичайність форми. Сама заля величезна, архітектурно цікава, слухачі сидять в залі довкола сцени, так що мала частина глядачів бачить лице диригента і спини оркестрантів. Всі крісла поставлені досить близько до сцени, і дуже вигідно. Тут варто згадати, що за 1,000 долярів можно було „купити" крісло, на якому тепер є подане ім'я жертводавця, одиниці чи організації. Таке ім'я на кріслі—це вже „на віки вічні"...і цікаво, чи якась українська група „закупила" собі для історії хоч одне крісло? Доступ до вищих міст вигідний, і взагалі цікаво йти сходами нагору, щоб побачити фойє і стіни, і цілість—все під новим кутом. Стіни концертової залі сирий цемент. Архітект Еріксон твердить, що все в залі має свою ціль—декоративний елемент і брак його. Крісла і килими є теплого сірого кольору, який впливає заспокоююче і святочно, хоч нецікаво зливається зі стінами.

Над сценою висять величезні прозорі плястикові „тарілки" для акустичних цілей. Під час опери одна з них сильно розгойдалася. Найменш цікаві в залі мабуть лямпи. Не додають ані чару, ані святочності залі. Акустика дуже добра.

Рой Томсон Гол—це колосальний успіх мистецького Торонто, до осягнення якого долучилися тисячі жертводавців. Список всіх жертводавців, як і повна програма першого тижня видруковані в пропам'ятній книзі-програмці, яку дістали всі відвідувачі. Всіх відвідувачів в першому тижні Рой Томсон Гол гостив на перерві шампаном на здоров'я та на щастя, на успішний ріст музичної культури.

І тут з приємністю хочеться додати, що вже 21-го листопада в Рой Томсон відбудеться перший український концерт. Перший раз почуємо в Торонто повний „Кавказ" Людкевича–Шевченка у виконанні українського оперного хору та прем'єру української Симфонії ч. 4 Юрія Фіяли. Диригуватиме маестро Володимир Колесник. 29-го травня 1983 року виступить Павло Плішка, який співатиме в „Реквієм" Верді з хором „Музіка Сакра" і Симфонічною оркестрою Кіченер-Воґерлю.

Торонтонці вірять, що нова заля „Рой Томсон Гол" в Канаді відіграє ролю нюйоркського Карнеґі Гол.

О.Бризгун-Соколик

Зустріч з нагоди 50-річчя матури

У днях 18-го і 19-го вересня 1982 року відбулася в Гантері на Кобзярівці зустріч колишніх учениць Української Гуманістичної Гімназії „Рідна Школа" у Львові з нагоди 50-річчя від дня складення іспиту зрілости.

Користавшися із гарної погоди, зустріч започатковано покладенням китиці червоної калини на могилі покійної товаришки Дори з Дмоховських, Левицької, яка похована на кладовищі біля Гантеру. Це наче символічні відвідини могил усіх професорів та учениць львівської дівочої гімназії „Рідна Школа", що відійшли у вічність у різних обставинах—померли природною смертю, чи загинули на засланні або в тюрмах.

Спільна вечеря, спогади з молодих літ та шкільної лавки, тепла згадка товаришок та професорів, яких вже нема між живими, і тих, по другому боці океану—виповнили програму скромного з'їзду. Зустріч закінчено вислуханням Служби Божої в чудовій гантерській церковці.

Хоч сама зустріч не була нічим особливим, але важливо те, що „Рідна Школа", якій саме минуло 100 років, так багато причинилася до будови українського шкільництва. Основані численні курси, садочки, народні школи, семінарії, гімназії по всіх містах Галичини та постійна боротьба за українське шкільництво внесли великий вклад в нашу культуру. „Рідну Школу" започаткувало Українське Педагогічне Товариство (УПТ) в 1881 році.

Дівоча Гуманістична Гімназія (УПТ) „Рідна Школа", про яку чомусь немає згадки в енциклопедії українознавства, була заснована в 1923 році спочатку під назвою „Гімназійні Курси РШ". Першим директором її був проф. Володимир Адріянович. Навчання відбулося по полудні в будинку на Мохнацького 12, де ранком мали приміщення виділова дівоча школа та семінарія „Рідної Школи". В 1929 році гімназію перенесено на вул. Театинську 10, і навчання почало відбуватися у нормальних ранніх годинах. До 1933 року гімназія не мала так званого права прилюдности, і учениці мусіли складати іспити зрілости в польській школі при чужій комісії з усіх предметів. В таких умовинах здавали матуру учениці, котрі відзначували цього року 50-річчя від дня іспиту зрілости.

Після тиняння по різних старих будинках згодом гімназія була перенесена до нових модерних приміщень фундатором яких були проф. Ілля і Іванна Кокорудзи. Цей чудовий дар для „Рідної Школи" уможливив гімназисткам відбувати навчання у кращих умовинах.

Гідною подиву була праця професорів „Рідної Школи", котрі вчили у незвичайно тяжких фінансових умовинах, бо не раз місяцями не діставали своєї належної платні, ті бо платні були час то мінімальні. Не дивлячись на невідрадні матеріяльні відносини, професори працювали щиро та віддано для нашої молоді. Взявши до уваги, що ніхто інший лише якраз носії ідеї „Рідної Школи" продовжували організовувати шкільництво в переселенчих таборах Европи та за океаном, ми повинні гідно відзначити 100-річчя „Рідної Школи", праця якої продовжується у діяспорі.

І.К.

Посвятили пам'ятник...

(Продовження зі стор. 1)

Михайла Кнапа. На закінчення, при співі гимну „О, спомагай нас, Діво Маріє" шість католицьких і обидва православні священики покропили пам'ятник свяченою водою.

Відтак вшановано поляглих воїнів УПА. Представники товариств упівців в ЗСА і в Канаді та інших поклали вінки у підніжжя пам'ятника, а вояки Відділу Українсько-Американських ветеранів ч. 572 ім. Йосифа Якубика салютували американським прапором. Знову ж вояки резерви американської армії віддали почесть сальвою 21 стрілів з крісів, а їх представник підполковник Джан Перрі коротким словом з трибуни. С. Ґоляш і С. Бура, після власних салютацій, читали напереміну „Салют поляглим воїнам УПА" — прізвища усіх згинувших командирів і провідників різних ділянок УПА, від головного командира ген. Т. Чупринки до безіменних лицарів. По кожнім прізвищі, колишні вояки з різних місць цвинтаря потверджували „Поляг за волю України!". П. Венгрин звуками тромбону прощав друзів. Духовенство з хором відслужило Панахиду.

Третю частину святкування почав Г. Штайнгаґен читанням поезії В. Пачовського і М. Боєслава, якими немов приготовляв учасників до патріотичної промови д-ра Богдана Крука (Мелодії) з Дітройту. У своєму слові промовець вшанував вояків національної революції від 1917 року — жертви безкомпромісової боротьби з ворогами державности України, надхненної націоналізмом і посвятою, у різних формаціях та чинах. Семен Кріслатий виголосив власний вірш „Незнаному воякові УПА", написаний на відкриття цього пам'ятника в пам'ять братаупівця Ілька.

Згаданий церковний хор відспівав дві пісні та разом з усіми український національний гимн. Офіційна програма скінчилася, але розмови й зустрічі з гістьми, між якими була також Ліля Оверко, донька командира Степана Хріна (Стебельського) та упівці з шістьох осередків, продовжувалися біля пам'ятника та в сусіднім розваговім городі. На цім першим у світі упівськім цвинтарі є вже могила голови місцевого Відділу Т-ва В. Хоми (Карла). (1916-78) та нагробники ще живучих колишніх вояків.

Громадський комітет видав з нагоди посвячення пам'ятника 36-сторінкову однодніивку „Під покровом Богородиці" за редакцією Софії Бурої.

Дописи з життя громад, установ, організацій чи осіб мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками й писати розбірливо. Дописи слід надсилати до десяти днів після відбуття даної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи й правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища, не скорочуючи їх. У випадку анґлійських імен чи назв треба дати в дужках і їх.

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали. Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реагувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА І ДІДА

бл. п.

МИХАЙЛА ФЛИСА

будуть відслужені
27-го жовтня 1982 року
ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в католицькій церкві св. Михаїла в Вунсакеті, Р. Ай., в год. 9-ій ранку;
в церкві Пречистої Діви Марії в Бріджпорт, Конн.;
в помісній католицькій церкві св. Тройці у Вашінґтоні, Д. К.;
в каплиці Філії УКУ у Філядельфії, Па.;
в церкві св. Михаїла в Новому Торонто, Онтаріо;
в обителі оо. Студитів в Кастельґандольфо, Італія;
в Назареті і в обителі оо. Василіян в Прудентополі, Бразилія.

Просимо Родину і Приятелів ласкаво злучитися в цей день з нашими молитвами за душу Покійного.

ДРУЖИНА, ДОЧКА з МУЖЕМ І ВНУКИ

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
Ukrainian Free University Foundation, Inc.
203 Second Ave. • New York, N.Y. 10003

ВШАНОВУЮЧИ СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ

померлих Дорогих Осіб — пожертвували на українську науку, стипендії, українські студії в УВУ слідуючі жертводавці:

Д-р Микола і д-р Олексій Ценко, в св. п. дружини і мами ВОЛОДИМИРИ зложили на ПОСТІЙНИЙ СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД ЇЇ ІМ., для студій проблем української родини в діяспорі, 4,000.00 дол. (разом 5,000.00 дол.).

Алла Федус, в св. п. мужа ПЕТРА ФЕДУСА на ПОСТІЙНИЙ СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД ЙОГО ІМ. 2,000.00 дол.

Д-р Роман Малащук, на СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД В СВ. П. МАРІЇ МАЛАЩУК 500.00 дол. (разом 1,350.00).

Ярослав Дацків, замість квітів на пошану св. п. дружини ІВАННИ 100.00 дол.

Марія Квітка Стецюк, в св. п. мужа ПРОФ. ВАСИЛЯ СТЕЦЮКА, на ПОСТІЙНИЙ СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД ЙОГО ІМ. 100.00 дол.

Марія Кротюк, в другу річницю смерти мужа св. п. Д-РА СЕРГІЯ КРОТЮКА 100.00 дол.

Д-р Александра і інж. Ярослав Ткач, на фонд ІНЖ. ВОЛОДИМИРА і сина РОМАНА БАКАЛЬЦІВ, 25.00 дол.; на фонд св. п. Д-РА ВАСИЛЯ ВЕРГУНА 25.00 дол.; в св. п. ПРОФ. СТЕПАНА ЧОРНІЯ 25.00 дол.; в св. п. Д-РА КОНСТАНТИНА ВАРВАРІВА 25.00 дол.

Михайло і Олександра Юзенів, в св. п. РОМАНА і ІНЖ. ВОЛОДИМИРА БАКАЛЬЦІВ 50.00 дол.

Мґр Степан Кравс, в св. п. батьків ІВАНА і ФРАНЦІШКИ 25.00 дол.

УПРАВА ФУВУ

В пам'ять нашого Дорогого і Незабутнього БАТЬКА

бл. п. д-ра Івана Крупського

що відійшов від нас на Вічний Спочинок 7-го липня 1982 р.
складаємо:

50.00 дол. .... на УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
50.00 дол. .... на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД

Дочки:
Зірка БЕРЕЗА з чоловіком РОМАНОМ
Ольга СУЛІВАН з чоловіком Михайлом

Ділимося сумною вісткою з бувшими Товаришами університетів у Берліні та Ерлянґені,
що в понеділок 11-го жовтня 1982 р. Лондоні, Англія,
відійшов, ненадійно, у Вічність на 68-му році життя

бл. п.

д-р СТЕФАН ВАСИЛЬОВСКИЙ

дипломований лікар-дентист у Німеччині та Австралії, понад 20 років практикував у Англії до останньої хвилини життя.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

За спокій душі Незабутнього Стефця проситься про молитви та доброзичливу згадку.

У глибокому смутку:
дружина ФІЛІС із донечкою ІРЦЕЮ
Товариші із студій у діяспорі

Ділюся сумною вісткою
з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що 30-го вересня 1982 року відійшов у Вічність,
проживши 70 літ,
мій Найдорожчий МУЖ

бл. п. д-р мед.

РУДОЛЬФ ФІШЕР

лікар в Мюнхені, Німеччина

ПОХОРОН відбувся 6-го жовтня 1982 р. в Мюнхені.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА в 40-ий день смерти відправиться 2-го листопада 1982 р. в українській католицькій церкві в Мюнхені, о год. 18-ій.

В глибокому смутку:
дружина — МАРІЯ ФІШЕР-СЛИЖ
Ближча і дальша Родина в Америці і Німеччині
•
В пам'ять мого сл. п. Мужа складаю:
$500.00 — на Український Вільний Університет в Мюнхені
і $500.00 — на Український Музей в Ню Йорку.

Фестивалі...

(Продовження зі стор. 2)

завжди високого ґатунку, а дбайливого, якісного відбору точок до фестивалю. Це було на фестивалі в Парку Айзенгавера, на Лонґ Айленді. Відповідальні за цю імпрезу не ставили ціллю кількістю точок і виконавців зворушити або уразити публіку. Скоріше вони цього досягли чіткістю ведення концерту і мистецькою якістю, оригінальністю і самобутністю репертуару небагаточисельних виконавців.

Відповідальним за фестиваль від УККА, повіту Нассав, був Володимир Білий, який має багаторічний досвід у влаштуванні цього фестивалю. Імпрезу фірмує Рада Округи Нассав, а фінансує Европейсько-американський банк. Цей парк відомий своїми етнічними вечорами, а особливо, увагою і пошаною користується український вечір або фестиваль, за свій мистецький рівень. Вже від самого початку, мене приємно вразила зорганізованість і точність, яка була присутня до кінця фестивалю.

Дуже короткі привітання місцевих чинників і пояснювальні промови, теж короткі і змістовні, про зміст і ціль фестивалю, надали академічну форму, яка зберігалась на протязі всього концерту. Майстри церемонії Оксана Дацків і К. Безкоровайний, витримували ритм, наданий на початку фестивалю і після відспівання американського і українського гимнів, концерт, образно висловлюючись, „покотився". Велика сцена була оформлена без зайвого шику, але в повній мірі давала уяву про національну приналежність фестивалю.

Йдучи за добрими „старими" традиціями, фестиваль відкрив танцювальний ансамбль „Волошки" з Філядельфії композицією „Привіт". Заслуга керівників ансамблю: Зої Граур-Корсун, Софії Ящук, Александра Граур в тому, що вони (і в наступних композиціях також), крім чистої хореографії, вводять елементи української обрядовости і традицій. Це для ансамблю показово й похвально. Техніка в деяких місцях шкутильгає, але компенсує це молодість, темперамент виконавців і добрий мистецький смак керівників.

Черговий ансамбль, який покорив глядача своєю оригінальністю, яскравістю, невичерпною фантазією і майстерністю, був ансабль „Булава" з Канади". Ансамбль показав „Козацькі грища". Професійність ансамблю на рівні кращих українських танцювальних ансамблів, а артизм й творча вигадка — невичерпні. Але результат такого величезного успіху - викликано — не тільки і не стільки оригінальністю і майстерністю виконання композиції, але що є вирішальним, самобутністю композиції, яка була насичена традиційними народно - побутовими елементами, і що характерно для таких танців, зберігання жанровости, вживання театралізації з елементами вокально-поетичного матеріялу. Саме збереження отих традицій, які вилились у яскраво й майстерно задуману і виконану композицію — викликало зацікавлення навіть у неукраїнського глядача.

Не беруся описувати і характеризувати кожну точку концерту або рецензувати мистецьку програму українського вечора. Скажу тільки, що кожна точка — чи то ансамбль, чи то окремий виконавець сольного співу — не випадково потрапили на фестиваль, вдоволяючи чиїсь суто-індивідуальні смаки, чи потреби. Була проблена велика, кропітка праця у підборі учасників і програми. І як мені здалось, те завдання-мистецьке завдання, яке перед собою поставили відповідальні особи за фестиваль — показати українській публіці і не-українцям кращі, збережені традиції української культури — було у своїй більшості з честю виконано.

Ми маємо бути свідомі, що фестивалі, які влаштовуються в ім'я української громади, яка вибрала собі Америку за тимчасову країну свого буття, мають віддзеркалювати велику культуру великої країни, яку ми всіма засобами різних українських інституцій намагаємось повернути і мистецька цінність фестивалів має відповідати тим великим плянам і ідеалам, а не бути тільки розвагою, у деяких випадках тільки показовою і нерідко мистецьки малоцінною. Дуже хотілося б більш відповідального відношення до масових імпрез і збільшення якости як фестивалів, так і менших імпрез і концертів.

Цехмістер медицини...

(Продовження зі стор. 2)

композитор Гнатишин. Автім музика, література, мистецтво — це окрема частина життя ювілята. Його дружина піяністка, а доня, свіжий доктор музикології, відома концертантка. Брат д-ра Осінчука, Михайло, відомий маляр, а тесть, Федір Дудко, не менш відомий письменник. От так ім'я Осінчуків глибоко вросло в історію культури нашої громади, глибоко й широко, в різні її ділянки.

Не менше місце в житті ювілята занимає наука. Змалку визначний учень і гімназист, згодом студент медицини, усе був між першими. Був першим навіть у польській офіцерській школі. До своєї професії підходив наскрізь науково. Бажаючи поставити перший український курорт в Галичині на наукових основах, він об'їздив чужинні в Австрії й Чехо-Словаччині, вивчаючи технічні влаштування й техніку лікування. Доповнював медичні студії не тільки в Ню Йорку, тут на поселенні, але ще за львівських часів у Віденському університеті. Мабуть, мріяв, як дехто з нас, про професуру у Львові. Діждався її, на жаль, у трагічних обставинах. Треба було Другої світової війни й двох нових займанщин, щоб лікар Осінчук став доцентом Медичного Інституту у Львові, а згодом його директором. Це вже було формальним вступленням на науковий шлях, але яким коштом і за яким драматичних умов! Ця умовна кар'єра тільки завдяки виїмковому щастю не коштувала ювілята його життя й здоров'я. Таку ціну заплатило чимало його колеґ з Медичного Інституту.

Ще за львівських часів ювілят писав і друкував наукові медичні праці у „Лікарському Віснику", а згодом в такому ж журналі, що його він заснував, який видає Українське Лікарське Товариство Північної Америки (УЛТПА). У Львові був також редактором популярного місячника „Народне Здоровля". Його статті на суспільно-здоровні теми були надруковані також у журналі „Життя і Знання", що його редаґував проф. Сімович та в різних львівських часописах і журналах, зокрема в виданнях концерну Тиктора. Брав участь у наукових з'їздах, наймаркантнішим з яких була участь разом з проф. М. Панчишином у Всесоюзній Науковій Конференції у Києві з нагоди десятиріччя Інституту Богомольця у 1940 році. Після заснування Українського Лікарського Товариства в Америці і його журналу „Лікарський Вісник" став його першим редактором і в нім помістив довгу низку наукових статтей, яких за підрахуванням д-ра Михайла Логази, разом із львівськими набутками вже в 1962 році було 42. На основі його львівських праць таємної наукової активности в межах НТШ в часі німецької окупації, він був в 1942 році номінований дійсним членом НТШ. В тому часі НТШ і його Секції відбували свої наукові зібрання, не зважаючи на заборону всякої діяльности НТШ й опечатання його майна. Вправді, завдяки клопотанням Українського Центрального Комітету і його провідника проф. В. Кубійовича в 1942 році вийшов розпорядок про створення Інституту Шевченка, але це ніколи не було здійснене. Пригадати б, що ювілят був також студентом Українського Тайного Університету у Львові.

На еміґрації професор Осінчук зразу включився в активну працю НТШ і УВАН, де й був номінований дійсним членом. Став також професором Українського Технічного Інституту в Ню Йорку. На цьому форумі він часто виголошує наукові доповіді й бере участь у науковій праці НТШ, як директор однієї з п'яти його Секцій, а саме Секції Хемічно-біологічно-медичної. Допомагає НТШ також у адміністративних справах. Саме під цю пору є головою Комітету набуття нового дому і делеґатом Американського НТШ до Головної Ради всіх чотирьох галузів НТШ. Постійно бере участь у всіх засіданнях й нарадах управи НТШ і, не зважаючи на свій вік й стаж, є одним із нечисленних, найбільш відданих помолодечому активних провідних членів цього літнього Товариства, яке в наступному 1983 році обходитиме своє 110-річчя безперервного існування. В тому ж році також завершиться 35-ліття Американського НТШ, основником якого разом з проф. Миколою Чубатим у раннім 1947 році та першим секретарем, був наш ювілят. Як його наступникові на тому пості в 1949 році мені відомі прямо історичні заслуги ювілята для постання й перших кроків нашого Товариства в Америці, які, вже самі по собі, і без інших заслуг вписали ім'я ювілята в аннали української науки: у вільному світі, а зокрема в історію НТШ не меншими літерами, як ці, яким записано його ім'я в історії українського лікарського світу.

Згадати б, що Енциклопедія Українознавства поміщує довшу згадку про ювілята та його світлину, а англомовний довідник „Українці в Північній Америці", присвятив йому півсторінки.

20 років тому, в грудні, 1962 року велика українська громада відзначувала в цій же залі 60-ліття д-ра Осінчука. Вітали його з тодішнім скромним (бо лише 60-літнім) ювілеєм передові діячі нашого громадського світу з президентом УНР в Екзилі, д-ром Степаном Витвицьким на чолі.

Цитували тоді також вірш поета Осінчука, одну стрічку з якого дозвольте прочитати:

Минають дні, безкраї
дні...
Вже й осінь золота
стоїть в моїм вікні,
Падуть листочки, як
крапельки хвилин
В незнану путь
нескінчених годин.

Мабуть не осінь, про яку згадує вірш, а повне літо стояло ще тоді у житті д-ра Осінчука, бож дивіться — 20 років пізніше він ось тут серед нас, хоч і літній, але все ще справді молодий.

Хай таким і залишиться серед нас ще довгі, довгі роки!

В імені цілого НТШ, а зокрема його американської вітки висловлюю публічно глибоку пошану й щиру подяку проф. д-рові Романові Осінчукові в його 80-ліття за все добро, яким він обдарував наше Товариство і бажаю йому ще багато щасливих і здорових років активного й плодотворного життя. На многая літа, наш дорогий ентешівський цехмістре!

Стоячи віч-на-віч з графіками Андрія Мадая

Андрій Мадай

(*Світлив: Джан Шілдс*)

Ми бачимо світ довкола нас у формах тривимірних і у барвах веселки. Так і презентують нам реальний або й фантастичний світ мистці кольористи. Вони говорять до нас нашою мовою, може вишуканою у своїй красі. Але інакше говорять до нас мистці графіки. Їх засіб—тільки чорна лінія на білому, звичайно, тлі—навпаки як у природі.

А проте, як уміють вони викликати у глядача враження і форми тривимірної і світла-тіні і навіть, можна сказати, відчуття барвистости. І ще більше, вони вміють повести глядача за собою у світ почувань і емоцій

Приходять нам ці думки при зустрічі з творами молодого, а справді вже зрілого мистця графіка Андрія Мадая з Філядельфії, особливо напередодні його нової виставки.

За ним уже від 1973 року понад двадцять таких одноособових виставок по Америці і Канаді. І у вислідї їх—понад десять престижевих відзначень, в тому і повна стипендія для студій у Пенсилванійській Академії Мистецтва від 1972 до 1975 років. Нас тішать успіхи Андрія, адже це відзначення є висловом признання професійних знавців, які по-академічному оцінюють вартість його творів.

Але для нас ціннішим є те, що його графіки дають нам, коли стоїмо перед ними, шукаючи естетичних пережитвань. Нас полонить, перш за все, його техніка, досконалість володіння гострим знаряддям, що дозволяє досягнути у відбитці на папері такі пориваючі ефекти, від геометричних композицій до глибоких змістом облич.

Колись був його взором і духовим учителем славний Дюрер з його такими багатими у делікатні лінії дереворитами. Але він, Андрій, разом з тим, як росте у майстерності, доходить до упрощення, до економії свого мистецького засобу—лінії і думки, що за нею. Його графіка—це для нього автобіографія в чорно-білому. Він мандрує нею, як паломник у житті на шляху до істини. В його графіці—його життєва філософія, глибоко релігійна з відчуттям східньої, може, аж орієнтальної ментальности, що веде по ступенях на життєвих площах до досконалости. Може, треба послухати Андрієвих слів, щоб це повністю розуміти, але і його графіка промовляє до нас виразно. Може через цю філософію глибокої релігійности він найсильніший у зображенні людських облич, зокрема ж очей, які,—він вірить,—є віддзеркаленням душі.

Він, наприклад, вирізує з дерева портрет німецького письменника Беля, бо його духовість інтригує мистця. Він дає нам чудовий портрет нашого Бердника, який неначе дивиться у простір і бачить там свою „святу Україну". Він, Андрій, логічно мандрує далі, до ікони, в якій знаходить і відтворює божескість у людині.

Його філософія—це найвиразніший зміст його графіки. Але, щоб відчути це, треба стати перед нею і шукати... І це шукання внутрішнього змісту у формі Мадаєвих графік дає особливе естетичне переживання.

Юрій Старосольський

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

СТЕФАН ДРАБ, член УНС Відд. 397-го ім. св. Ольги в Філядельфії, Па., помер 30-го серпня 1982 року на 72-му році життя. Нар. 25-го березня 1911 року в Затварниці, пов. Сянік, Зах. Україна. Членом УНС став у 1956 році. Залишив у смутку дружину Анастазію, сина Романа з дружиною Катериною, внуків Аню і Володимира та дальшу родину. Похорон відбувся 1-го вересня 1982 року на цвинтарі Св. Марії на Факсчейсі у Філядельфії, Па.

Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Нич, секр.

РОЗАЛІЯ ФЕДКІВ, член УНС Відд. 88-го Т-ва „Союзівка" у Кергонксоні, Па., померла 23-го вересня 1982 року на 77-му році життя. Нар. 1905 року в Млинках Шкільникових, Дрогобич, Зах. Україна. Членом УНС стала 1969 року. Залишила в смутку три дочки: Ярославу, Дарію, Оксану і сина Ігоря. Брата Романа і велику родину в Україні. Похорон відбувся на цвинтарі св. Духа в Гамптонбургу, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!
М. Васьків, секр.

ВАСИЛЬ ЖМУР, член УНС Відд. 39-го Т-ва „Українська Січ" в Сиракюзах, Н.Й., помер 27-го вересня 1982 року на 65-му році життя. Нар. 1917 року в Хватові, пов. Олеско, Україна і став членом УНС в 1950 р. Залишив у смутку дружину Ярославу, дочки Богданну і Лесю з родинами, брата Стефана і рідню в Україні. Похорон відбувся 30-го вересня 1982 року на цвинтарі св. Івана Хрестителя в Сиракюзах, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!
Управа.

СТЕПАН ТУРЧИН, член УНС Відд. 221-го Т-ва св. Степана в Чикаго, Ілл., помер 30-го вересня 1982 року на 73-му році життя. Нар. 1910 року в Синевідську Вижньому, пов. Стрий, Україна. Членом УНС став 1950 року. Залишив у смутку дружину Марію, дочку Оксану з мужем Рональдом, внучку Адріяну і брата Миколу з родиною в Україні. Похорон відбувся 2-го жовтня 1982 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!
Микола Карачевський, секр.

АННА ФЛІСАК, член УНС Відд. 39-го Т-ва „Українська Січ" в Сиракюзах, Н.Й., померла 16-го серпня 1982 року на 87-му році життя. Нар. 1895 р. в Україні. Членом УНС стала 1934 року. Залишила в смутку дочку Марію, внука Юрія з родиною, синів Володимира, Дзяна і Антона з родинами, дочки Анну і Стефанію з родинами. Похорон відбувся 19-го серпня 1982 року на цвинтарі св. Івана Хрестителя в Сиракюзах, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!
Управа.

У СПРАВІ КРАДЕЖУ БАНДУР

Бандуро, скільки ти пережила за своє довге життя. Ти прийшла до нас з давніх сивих часів. Ти кликала козаків у бій. Ти співала у широких українських степах про славу і перемогу нашого народу. Разом з нашим народом ти здобувала волю України.

Де тільки не побувала наша бандура. На славному Запоріжжі кликала вона українських вояків до слави і перемоги. Була вона і в Криму, в Туреччинні.

У новіші часи бандура також була на передовому місці боротьби за вільну Українську Державу. Якраз, до речі, сьогодні, в сороколіття УПА, слід згадати про визначного кобзаря-віртуоза Костя Місовича, який з бандурою розраджував стрільців УПА і з бандурою в руках віддав своє життя в нерівній боротьбі з ворогом. Отже, бачимо, що бандура також у лісах Волині закликала УПА до боротьби і разом з упівцями йшла в бій.

Нарешті ти пішла з нами усіма на вигнання, і сьогодні здається нема ані одної місцевости, де ти не була б і не пригадувала б нам наше славне минуле. Чужинецький світ тобою захоплюється і ти приносиш для нашого народу чи не найбільшу славу.

У неділю, 3-го жовтня ц.р., в Школі Кобзарського Мистецтва в Ню Йорку сталась прикра подія. Напроти церкви св. Юра, коли бандуристи були на Службі Божій, вкрадено дві бандури. Так сталось, що бандури вкрали найбільш незаможним студентам-стипендистам. Найгірше є те, що, крім чернігівської, вкрали також „полтавку" вартости найменше 800 долярів. До того „полтавка" є власністю бандуристки-інструктора, яка від дитинства сама на себе заробляє. Крім того, вона цього року з цією бандурою на кобзарському таборі „Діброва"—„одружилась". Це було загальне кобзарське весілля, на якому маєстро Григорій Китастий був за панотця.

Дослівно тиждень пізніше, 10-го жовтня, повторилась така сама історія біля української православної церкви св. Трійці в Ню Йорку. Вкрали також дві бандури стипендистам Наталці і Володимирові Гончаренкам.

У зв'язку з цим несподіваним випадком переводимо короткотривалу збірку фондів на покриття вкрадених бандур. Просимо любителів мистецтва і тих, що розуміють вагу нашого історичного інструмента, який нам сьогодні робить чи не найбільшу прислугу в популяризації нашої справи, допомогти нам матеріяльно. Ми є неприбуткова організація; кожний доляр можна відтягнути від федерального податку. Жертводавців проголосимо на сторінках „Свободи". Чеки просимо виставляти на:

SCHOOL of BANDURA, 84—82 164th Street, Jamaica, N.Y. 11432.

Щире спасибі!

Управа Школи

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу у Вілкс Беррі, Па.

повідомляє, що

у неділю, 31-го жовтня 1982 р., о год. 2-ій по пол. в залі УКЦеркви свв. Петра і Павла
при 631 Н. Рівер вул. у ВІЛКС БЕРРІ, ПА.

відбудуться

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ ОКРУГИ

ПОРЯДОК НАРАД:

1. Відкриття
2. Перегляд-провірка організаційної праці Округи за останніх 9 місяців
3. Обговорення осінньої організаційної кампанії
4. Схвалення організаційного пляну праці на останні місяці цього року
5. Обговорення загальних союзових справ
6. Внески, запити і закриття зборів

У зборах повинні взяти участь Відділові урядовці, конвенційні делегати та члени наступних Відділів:

Нентікок — 29, 319, Бреслав — 30, Вілкс Беррі — 99, 223, 278, 282, Едвардсвилл — 169, Сейр — 236.

У зборах візьме участь —

Степан Гавриш, головний організатор УНС

До участи в зборах запрошується Членство і все Українське Громадянство.

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:

Роман Дяків, *голова* **Іван Гринчишин**, *голова К. Комісії*
Василь Стефурин, *секретар* **Катерина Лукач**, *касир*

В справі Альманаха

З уваги на поважні кошти видання Альманаха та на велике підвищення поштових оплат, як теж, щоб заощадити зайвого труду та видатку тим, які досі Альманах повертали, інформуємо, що Альманах УНС на 1983 рік буде друкований в обмеженій кількості. Цей Альманах будемо висилати передплатникам, які вже зголосили нам бажання його отримати, та всім, що у найшвидшому часі його замовлять, висилаючи до Адміністрації „Свободи" свою точну адресу.

Ціна Альманаха залишається в сумі — 8 долярів.